

JENISIS TON

Teene Awa Buudaha Naami Ti Laaboora

1 ¹Saha naa Koosa fun naami buudaha awa teene ali piili ti ni, ²kindon waa fun to teene ni. Birsa fune to niiti maga, amaa Koosa yiko ti fune nyen niiti taa mag ni. ³Doonee Koosa fun njo, “Nye chaani li wa aa chaani.” Saha tire chaani fun li wa aa chaani. ⁴Koosa fun nyini di chaani ti weru, o fun waligi chaani ti ali birsa ni, ⁵a fun du chaani ti son nha, aa ka du birsa son dusum. Doonee chossa awa zaazoon fun nyen wuzu begim tuha ni.

⁶Koosa fun bu njo, “Nye niiti taa peji a waligi a titi ali don ni.” ⁷Chen fun ya, niiti taa sir fun waligi a titi, buudaha kina waligi aa ka teene kina. ⁸Doonani fune bol wa teene ni chen, Koosa fun du o son buudaha. Chossa awa zaazoon fun veen nyen wuzu bule tiina.

⁹Koosa fun bu njo, “Nye nii ti anawara nyen buudaha mun ni chen lagmi don ni kaa ka teene.” ¹⁰O fun du nii ti bar nyeni ti son moga. Koosa fune nyini di chen weru.

¹¹O fun bu njo, “Nye ki duha magkpaa nyen teene ni, anawara laa non be awa nona.” Chen fun ya. ¹²Doonee ki duha awa bugil kurge maga fun nyen teene ni aa non nona aa peliki, kaa laa du be. Chen fun wer Koosa ni. ¹³Wuzu butor tiin ti, chossa awa zaazoon fun veen nyen.

¹⁴A gantel ni, Koosa fun bu njo, “Nye chaani nyen buudaha ni a waligi nha ali dusum ni, a veen ki biksi bunsa awa wuzuuna. ¹⁵Nan chaani non kaa kpa chaani a li buudaha aa wa teene.” Chen fun ya. ¹⁶Chendaha Koosa fune naami chaani zene alewa, a waa ya nha awa pena. Nha laa chaani chossi pusa ka pena kaa chaani dusum. ¹⁷Koosa fune kpa chaanisi ta a ta buudaha nee a chaani aa wa teene dusum awa nha maga. ¹⁸O fune kpa aa tau di aa chaani nha awa dusum, a waligi nha ali dusum ni. O fun na di chen weru. ¹⁹Chossa awa zaazoon fun nyen wuzu bunaasi wuzu ti.

²⁰Doonee Koosa fun bu njo, “Nye ki nyine maga su nii ta, ka ki zaale ka nyen buudaha ni.” ²¹O fune naami nii tuha ki nyine zene awa ki wisa anawara nyen un ni awa ki zaale maga. A fun nyini di chen weru. ²²Saha tire, o fun ya alibarka a du a ni kaa njo, di aa wosi nii tuha ni ka zimebisa kaa wasi teene ni. ²³Chossa awa zaazoon fun veen nyen wuzu bunyuun wuzu ti tiina.

²⁴Koosa fun bu njo, “Nye sel kurge su teene no maga, dama sela awa koha sela a magawa a tiha, ki zene awa ki wisa.” Chen sir fun ya. ²⁵O fune naami a magkpaa, o fune nyini di chen weru.

²⁶Doonee Koosa fun njo, “Lalakno, ya zi naami nibinsa ba chi ya titi. Ba zi do teene no kina magkpaa kpoku. Chen kina ta neene: Nyinsa,

zimebisa, nuhe, sela awa koha tuha kina maga.”²⁷ Doonee Koosa fun naami nibine a chi o titi. O dunne o fun kpa naami nibaal. O dunne o fun veen kpa naami nihaan.²⁸ O fun a sumi wusisum weri a du ba ni, ka ηo ba di baa wasi a su teene no maga, aa ki di teene no ni, kaa do ki zaale awa nii tuha kina awa sela magkpa kpkok.²⁹ Koosa fun bu ηo, “Lalakno, mu kpa ki duha naa laa non nona awa bugil naa laa non nona magau a du i nin niu. A waa ya i diwe,³⁰ amaa sela awa zimebisa, mu kpa kosa awa kpachakwa a nye a, a ya a diwe.” Chen fun tum.³¹ Koosa fun nyini kinawara o naami chen magkpa di a weru, ka choosa awa zaazoon fun nyen wuzu bunora wuzu ti.

2¹ Buudaha awa teene ki naame magkpa fune peti.

² Koosa fune peti kinawara o naami chen, o fune gil tumau wuzu bunope wuzu, kaa hiisi.³ O fune sumi wusisum weri a du a wuzu ti ni, aku o fune hiisi a wuzu ti ka o ya wuzu zen chen daha.

ηmaha Naa Ba Fune Yir Idin Chen

⁴ Chenee Koosa fun naami buudaha awa teene. Koosa fune wa naami buudaha awa teene a peti,⁵ saha naa chen di ki duha ha waa fun to teene no ni. Koha koo bugil ka ha waa fun nyu aku oo haa fune ve tum doon daha. Nandigi ka waa fun to aa du kindon teene ni,⁶ amaa nii yaa fun li teene munne aa misi teene.

⁷ Saha tire Koosa zi fun chok heera a ma nibine, a fun hiisi miisi hiisa a du un ni, nibine fun piili a ya miisi tiina kaa kpak hiisa.

⁸ Doonee Koosa fun dau ηmaha nha bar yeli ni, a fun kpa nibine

a du ηmaha ti ni.⁹ O fune nye bugil werewa nyen wa a noni ni ali ηmaha ti banbaan ni. O fune kpa bugil digire a chiksi oo nye miisa awa zima, a veenaa biksi nara ki weri awa ki tagin.

¹⁰ Pol we fune cho ηmaha naa Koosa fun naami naa ba yir Idin chen tuha ni aa misi ηmaha ti, pol ti nyuha ni o fune purigi bunaasiwa.¹¹ Pol naa fune te chen son fune ya Pilon, waa fun val Havila pulim banbaan a la gali un ni doonani salma fun nyen chen.¹² Salma titi awa ki soor lema awa bunkol were fune nyen doonee.¹³ Pol naa sak bule tiina chen son fune ya Gihon waa fune val Kus pulim banbaan a la gali chen.¹⁴ Pol naa sak butora chen fune ya Tagris mooga naa fune cho Asiriya pulim nha bar yeli ni chen. Yufuretis mooga ka fune ya a banaasi tiin ti.

¹⁵ Doonee ya Kunyana Koosa fun kpa nibine a du ηmaha ti ni, a ηo di oo nyini un saha maga,¹⁶ kaa fun ηo un, di o zi koti di bugil maga nonau aa li ηmaha no ni.¹⁷ O fune ηo unnu di, amaa bugil naa laa nye ki weri awa ki tagin zima chen, o ta wa di o non ka o wa maksi di o non, o zi siwu a wuzu ti.

¹⁸ Doonee ya Kunyan Koosa fun bu lisi o bambi ni, “O wa wer wa nibine nyen o dunduη, adaha mu zi naami ni sunju oo sunji un.”¹⁹ Chendaha o fune kpa ki zaale awa ki vale a du nibine nin nee di o du a sona.²⁰ Nibine ti fune du sela awa nuhe awa zimebisa magkpa sonau, amaa a ki digi waa fun ya ni sunji weri a nye un.

²¹ Doonee ya Kunyana Koosa fun nye nibaal ti laaki do zenzen ka o fun yisi o kukzawi hok,²² a fun kpa

hok ti a naami nihaan a nye nibaal ni. ²³Doonee nibaal ti fun ɲɔ, “Nara i zi naami nan hok chi mu hokre, o bara chi mu bara, adaha o sɔn zi ya nihaanu, domi o li mu bar ba digire.” ²⁴Chendaha o lawa saha naa nibaal wa burigi nar o gil o niina awa o nyana ka o wa nihaan lagmi dɔɲ ni a birigi ki begim.

²⁵Nibaal ti awa nihaan ti maga fune kpak bakpelewa, amaa hiisa waa fun kpak ba.

Chenani Nibine Fun Ve Koosa Nɔɔ

3 ¹Saha ti dum ka fune ya kinawara ya Kunyana Koosa naami chen maga neha tiina. O fune wa pɛesi nihaan tiu a nee, “Koosa sir ɲɔ ma, di ma ta wa di bugil digi nɔn ɲmaha ti niu?”

²Nihaan ti ka fun ɲɔ di ba zi koti a di bugil naa ba daɲni nɔnu ɲmaha ti ni, ³amaa bugil naa chiɲe ɲmaha ti banbaan ni chen Koosa ɲɔ di ya ta wa di o nɔna koo a gbaɲsi un, ya wa gbaɲsi un ya zi sitiu.

⁴Doonee dum ti fun ɲɔ, “Chen wa ya wuti, ma waa zi siti. ⁵Kinkina nye Koosa ɲɔ di ma ta wa di un chen neene, o zimu di ma di un, ma zi kpak nehau a chi un a zim ki weri awa ki tagin.”

⁶Nihaan ti fune na chenani bugil ti nɔn fun wer wa diili, o fune lisiu di nar di un o zi negeu. Chendaha o fune tɔti o nɔn tiu a di kaa kpa a la nye o baal ni. ⁷Saha naa ba fun di bugil ti nɔn ti a peti, ba magkpaa see fune pogliu ba zim di ba kpak bakpelewa a fun kpeliki sɔsɔha kpachaka a tɔ ba titi.

⁸A wuzu ti zaazɔn sɔni, ba fune nuu ka Koosa val ɲmaha ti ni, ba fun chɔ la sogli bugil tusa ni di Koosa ta

na ba, ⁹amaa Koosa fune yir nibaal tiu di, “Leenee o nyen?”

¹⁰Doonee nibaal ti fun ɲɔ, “Mu nu i gbaɲwa ɲmaha ti ni a chɔɔ sogli, domi bakpelewa mu kpak.”

¹¹Koosa fun pɛesi un, “Anti ɲɔ hin di bakpelewa i kpak? I nak di bugil naa nɔn mu ɲɔ di i ta diili chene?”

¹²Nibaal ti fun ɲɔ Koosa ni: “Nihaan naa i naami a gbaari min ni chen kpa nɔn ti a wa nye min mu di.”

¹³Koosa fun pɛesi nihaan ti di, “Baɲ daha o ya chen?”

Nihaan ti ka fun ɲɔ di dum tii mur un o di nɔn ti.

Koosa Fun Biksi Chenani O Kaa Wa Di Nara Seriya

¹⁴Nane Koosa fun ɲɔ dum ti ni, “Sibira zɔɲ i nyuha niu. Chenani i tum nan daha, chiɲi zinan kila i kaa kpa i loore aa val aa ki di heera saha maga. ¹⁵Mu zi nye i wa nihaan ti ha dɔɲau. Nihaan ti bisa awa i bisa zi ha dɔɲau, ba zi mosi i nyuhau, ka i kaa dusi ba naalumsa.”

¹⁶Nihaan ti ni Koosa ka fune ɲɔ nanne, “Mu zi bu gbaari hin bar wihau ali i lo kpaki awa i be luli ni, a maga yɔri i kaa zi veen ki daɲni i baalu, domi waa kaa ya i dam tiina.”

¹⁷Nane Koosa ka fun ɲɔ Adam ni, “Chenani i nu nihaan nɔ nɔn a di bugil naa nɔn mu fun ɲɔ di ma ta diili nan, sibira nyen teene nɔ niu. I ve tum tum kpoka teene nɔ ni, i waa zi na kindɔɲ a di ali i nyeni ni. ¹⁸Teene nɔ zi nyu kosa awa sɔtau, amaa see a tuha nee i kaa zi na kindɔɲ aa di. ¹⁹I teene nɔ nyeni tuha ni see i tumu i wilim yeli ka i zi na a di hali i teene liili saha wa tel. I veen bur kaali heera ni aku baɲ daha heera wa ba kpa naami hin.”

²⁰Saha naa Koosa fun sem Adam ni a peti, o fune du o haan ti sonu lif aku o ya nibine magkpa niina daha. ²¹Doonee Koosa fun kpa sel tona a kɔri bar ki tɔle, a nye Adam awa o haan ni, ba fun kpa a tɔ ba titi.

**Koosa Fun Yisi Adam Awa Iif
Ali Nmaha Ti Ni**

²²Saha tire ya Kunyana Koosa fun lisi o bambi ni, “Lalakɔ nibine zi nɛɛgeu a chi ya, a zim ki weri a wa ki tagin. Mu waa zi nye o nyen aa di nɔn naa laa gbaari miisa chen.” ²³Chendaha o fune yisi unnu ali Idin nmaha ti ni, a kpa un ta di a tum aa di teene naa ni ba naami un chen. ²⁴O fune yisi nibine ti nmaha ti ni, o fune kpa o malaika naa ba yir cherubim chene a du Idin nha bar yeli ni awa chise naa fune kur chiji aa feu luksi maga ni, aku nar wa nme bugil naa laa nye miisa chen daha.

KOOSA SEM TON

Ghana Institute of Linguistics
Literacy and Bible Translation
Box 378, Tamale
GHANA

In cooperation with
Wycliffe Bible Translators